

Nro. 42.

A' FELS. AUSTR. CSÁSZÁR, ES AP. KIRÁLY,
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Indúlt Bétsből, Kedden Majus 24-dik napján,
1808-ik esztendőben.

B é c s .

Az Udvari Ujságban ilyen Felséges Rendelés jött-
ki: —

Mi Első Ferentz, Isten' kegyelméből Austriai
Császár, Magyar, Cseh, Gallitzia, és Ladomeria
országok' Királya, etc. Austria' Fő Hertzegje, etc.

Az a' gondoskodás, mellyel mi kedves alattva-
lóink' könnyebségeknék előmozdításán szünetnélkül
iparkodunk, az 1802-dik esztendőben arra indított
vala minket, hogy a' holtigtartó szolgálat helyett,
melyre addig a' katonák köteleztettek, a' bizonyos
időig tartó Capitulatio t hozzuk-bé, melysze.

T t

rént azok között esztendőnként bizonyos számúak elbocsattatván, 's a' polgári élet' folytatására vizs-
szatérvén, az ármádiánál ebből származandó fogyat-
kozás ujj Rekruták által pótoltsék-ki.

Ezen intézetnek valóságos munkába lett vétet-
tetésekör azonközben úgy mütatta-ki magát a' do-
log, hogy — mivel a' mi meghatározott parantsó-
latunk szerént a' Rekrutázás, melly által a' Capitu-
latio szerént kilépett katonaság miatt okozódó fo-
gyatkozás kipótolódik, mindenkor azzal a' fegyel-
metefséggel esik, hogy a' munkás nép lehetőképpen
megkiméllődjön — ez, elkrülhetetlen idővesztéssel
mehet véghez, és a' Regementek az elbocsátott ta-
nult és próbált emberek helyett többire olyan em-
bereket kapnak, a' kiknek, hogy haszonvehetőkké
lehefsenek, előbb hoszszas formáltatás (gyakorolta-
tás) kívántatik: melyre nézve mi, hogy ezen aka-
dályokat elhárithafsuk, a' segítő eszközöket tovább
halasztani nem akartuk.

Továbbá, minthogy ennekfelette az is az aka-
ratunk, hogy ezen eszközökkel azon előrekészítő
intézeteket is öszszetsatóljuk, a' mellyek a' czéllal
leg megegyyezőbb módon arra segithetnek bennün-
ket, hogy régtől fogva való czélozásunk szerént a'
Finántzia állapotján is könnyebbithefsünk, 's a' mezei
és egyéb munkától is olyan kevés számú embereket
vonjunk-el, mint tsak lehetséges, 's az ármádiát
olyan kevés számra szállithafsuk-le, mint tsak azt a'
bátorságnak fenntartatása és seregeinknek a' czéllal
megegyyezhető organizatziójok engedi: ezen te-
kintetekhez képpes arra határoztuk magunkat, hogy
a' hadi szolgálatra felirattatva lévő és alkalmatos sze-
mélyeket, Kerületek szerént való Tartalék (Reser-

va) ofztályokban gyűjtettévé öfzfze, öket a' fegyverben efsztendönként gyakoroltafsuk, ezen előre való kéfzittés által a' katonafzolgálatra formáltafsuk. 's annakutánna öket egygyenként, azon időnek mennyiségével megegygyezőleg, melyben a' Tartalék sereghez jöttek volt, a' Regementekbe, az azokban lejéndő fogyatkozásoknak kipotoltatásokra, béállitassuk.

Az intézetek, mellyeket ezen célunknak elérhetésevégett, megtartatni kívánunk, a' következő pontokban fejeztetnek-ki: —

1) Mind azok, a' kik a' katonáskodásra köteleztetnek, a' Tartalékba való megjelenésre is kötelesek, a' melybe való Rekrutázás az eddig fennállott módon megyen véghez.

2) Annak alkalmatosságával, midön az ifiak a' katonáskodásra alkalmatosoknak lenni találtatnak, egyegy irást kap közzülök mindenik a' katona és polgári előljáróktól; a' melly írásra fzorgalmatosan gondot viselni tartozik, hogy azt, mikor kívántatik, előmutathafsá.

3) Élelme keresésének módjára 's lakhelyének változtatására nézve semmi kénfszerítés alatt nem lefszen a' Tartalékhoz tartozó katona: és tsak az ezen tekintetben eddig közönségesen fennállott rendelkezet tartozik az előljárói engedelemre és az útilevelekre nézve megtartani.

4) Az Előljáróknak kötelefségeken fog állani, hogy az ö alattokvalóknak adandó engedelmeben és útilevelekben mindenkor meghatározott módon feljegyezzék, a' Tartalékhoz tartozó embernek tulajdonságait. Hasonlóképpen tartoznak tselekedni azok, a' kik a' kézi műveknél valakinek valamelly mester-

ség' gyakorlására meg kívántató szabadságlevelet, vagy a' kik a' magok tselédjeiknek bizonyságlevelet, adnak.

5) A' Tartalék sereghez rendeltetett ember, esztendőben megjeleni tartozik a' fegyverben való gyakoroltatásra.

6) Az özfzfe való hivattatást a' tartományok' Elöljáróik határozzák-meg a' Kommandírozó Generálissal egygyetértőleg.

7) Az özfzfehivattatás' alkalmatosságával az özfzfe való gyülekezésnek helye is hírül adattatik.

8) A' Tartalék sereghez tartozó ember köteles a' meghatározott napra megjeleni, azon özfzfe-gyülekezés' helyén, a' melly az ő akkori lakhelyéhez leg közelebb leszen.

9) Magát az özfzzegyülekezés' helyén a' Katona Elöljárói karnak bémutatván, által adja az első pont alatt említődött irást, letefzi a' meghatározatva lévő esküvést, 's azutan megtanittatik tartozó kötelefségeire.

10) Bélépésének napjától fogva veszi a' rendes katona zsoldot, 's minden ennek általunk rendeltetve lévő egyéb poltlékokkal is élni fog.

11) Abban az esetben, hogyha meg talál betegülni, mint a' rendes katonával úgy bánnak véllé és úgy gyógyitják.

12) Valameddig a' gyakorlás' ideje tart, pontos engedelmeffséggel tartozik a' katonai előljárókhöz viseltetni, hanem a' magános törvényes-ügyekre nézve a' gyakorlás' egész ideje alatt is a' polgári törvénykezés és polgári törvények alatt marad. Ellenben a' gyakorlás' ideje alatt tett vagy az alatt kivilágosodott vétkes tselekedetekre nézve, akár katonai

akár valami egyéb közönséges bűnök legyenek is azok, a' katonai Itélőszék alá tartozik, és ez által a' katonai Törvények szerént büntettetik-meg.

13) A' gyakorlásnak vége lévén visszfa adattatik néki az első pont alatt említett és az özfzegyülekezés' helyére való meg érkezésekor tölle elvettett levél, 's ennek alkalmatofságával a'felől is bizonyoságlevelet adnak néki a' katona előljárók, hogy a' meghatározott időt fegyvergyakorlásban töltötte-el.

14) Ekkór egyszersmind lakhelye mezfizeségéhez mérsékeltetett úti költséget (Viaticumot) is adnak néki.

15) A' kik a' fegyverben való gyakoroltatásra meg nem jelennek, özfzfe hivattatván, azután tanítatnak-meg, 's a' környülállásokhoz képpeszt testi büntetést is fognak szenvedni.

16) Az, a' ki a' gyakorlás' ideje alatt valakit a' Tartalék sereghez tartozók közzül, valami munkában, szolgálatban, vagy a' házánál akár mi módon tart vagy tartóztat, pénzbéli büntetést szenved. —

Költ a' mi fő és lakó városunkban, Bétsben, Május tizenkettödikén, az ezer nyoltzfzáz nyoltzadik esztendőben, Országulásunknak tizenhetedik esztendejében — “

„F e r e n t z.

* * *

E r z s é b e t h Austriai Fő Hertzegaszszony, a' ki Insbruckból való eltávazásától fogva Bétsben lakott, e' hónap' 17-kén elútazott innen Lintzbe, a' hol ennekutánna fog lakni.

Frantzia Generális S e b a s t i a n i a' Konstantzi.

napolyi eddig volt Követ, a' ki onnan való eltávozását Napelon Császártól kérte és meg is nyerte, Páris felé való vízfzauázásaközben Bétsbe váratott: hanem bizonyosan írják Konstantzinápolyból, hogy még April. 25.-kén nem indúlt volt el onnét.

A' Konstantzinapolyi, ezen napon, t. i. April. 25.-kén indúlt leveleknek ez a' foglalatok: — Sok versben megújított kérése után megnyerte végezetre Gen. Sebastiani a' Frantzia Követ a' maga Udvarától, hogy Török országot elhagyhassa.

A' mi a' Portának az Ánglusokkal való állapotját illeti, ez a' mint látszik mostanában nem nagyon zavaros; leg alább örömmel írják Konstantzinápolyból, hogy a' hajózást ott az Anglus hadi hajók mostanában telyességgel nem akadályoztatják, sőt az egész Archipelagusról eltakarodvan, Smirnából és Alexandriából leg kisebb bántódás nélkül érkeznek a' pamuttal és egyéb szükséges dolgokkal terhelt kereskedő hajók a' Konstantzinapolyi kikötőhelybe.

Nagy Britannia.

London, April. 6.-kán. Ministereinknek a' világ' külömbkülömbféle részeiben való munkásságokat, meg lehet a' következő jegyzésekből itelni: — Mihelyest a' Dániával való ellenségeskedés elkezdődött, ugyan akkor nem tsak Napnyugoti Indiába küldettettek rendelések az itt lévő Dánus szigeteknek elfoglaltatások végett, hanem Napkeleti Indiába is, Tranquebarnak, a' Dánusok itt lévő kolóniáik főbb pontjoknak elfoglaltatására.

A' Maderai eddig volt Portugallus alattvalók, megeskudtek Anglia' hűségére, és 17 ezer puskát

adtak által az ott lévő Ánglus seregnek. — Goát, a' melly eddig a' Napkeleti Indiában lévő Portugallus koloniáknak fő és közép pontjok volt, hasonlóképpen elfoglaltatta a' Napkeleti Indiai Ánglus Kormányozó éppen azon feltételek alatt, a' mellyek alatt Maderát elfoglalták az Ánglus fegyveresek. — (Ezen feltételeket kiadtuk volt annak idejében. Ezek között taláztatott a' többek között, hogy Maderát akkor fogják az Ánglusok visszafordítani a' Portugalliai Udvarnak, mikor a' Frantziák Portugalliából elmenvén azt tökéletes függetlenségben hagyják).

Az Azori szigeteket is hasonlóképpen mind elfoglalták, vagy gondviselések alá vették a' Brasiliai Udvarral kötött egygyezések fzerént az Ánglus seregek, a' melly Azori szigetek, Madera és Lisabon élésházaiknak (gabonás tárházaiknak) tartattak eleitől fogva.

Az a' hír, hogy a' Spanyoloktól Teneriffa szigetét elvették volna az Ánglusok, még nem valószínűsült meg.

Portugalliának szomszédságaiban igen munkások az Ánglus hajók: hanem a' napokban egy kemény parantsolatot hirdettetett ki Frantzia Marschal Junot (Gróf A b r a n t e s), melyben mind azokat halállal fenyegeti, a' kik a' partok mellett olázkodó Ánglus hajókkal valamelly egygyetértésben lenni taláztatnak, vagy vélek akár mi némű közösülést vagy egygyetértést fenntartanak. Olyan nagy számmal kezdetek volt egy időtől fogva Purtugalliából Madera szigetére által költözni a' lakosok, hogy már helyet sem találtak a' megszállásra. — Igen oltsó lévén Madera szigetén a' jó bor, sok Ánglus katonák úgy elitták ott magokat, hogy mi előljáróik a' dol-

got észre vették és meggátolták volna, néhányak életükkel fizették-meg mértékletlen vóltokat.

Azt erősítik a' Londoni levelek, hogy az az Amerikai nevezetes Generális Liniers, Buenos Ayres városában, a' kinek közönhették a' Spanyolok, hogy ezen várost tavaly az Ánglusoktól megoltalmazhatták, azután magok a' Spanyolok által elfogattatván papirossai elpetséltettek: hanem ezen hírnek megvalóságosulására még bizonyosabb tudósítások kívántatnak.

Az Északi tsatázó mezőről.

Petersburg, Aprilis 23-kán. Orosz Cs. Generális Suchtelen és Swéd Vice-Admiralis Cronstedt, mint Sweaborg várának Komendánsa között, ilyen egygyezés kötött Aprilis 6-kán: — “

„A' Sweaborgot ostromló Orosz, és a' várat védelmező Swéd seregek között, fegyvernyúgvás fog mátofogvást Május' 3-káig lenni. Ha a' nevezett Május 3 káig hathatós, leg alább is 5 linea hajókból álló segedelem nem érkezik a' várnak oltalmazására, akkor ez, az ő Orosz Cs. Felsőge seregeinek által fog adattatni; még pedig szükség jól megérteni, hogy az említett segedelemnek a' vár kikötőhelyébe kell a' határozott orára megérkezni, különben úgy fog tartatni, mintha telyefséggel meg nem érkezett volna, ha szintén magát a' várnak szomfédságában valahol meg mutatná is. Május 3-kán egész katonai parádéval takarodik-ki az őrző sereg a' várból. A' várnak az a' része, a' melly Gustavswerd nevű szigeten van epülve, pontban 12 órakor adattatik által az Orosz seregeknek, 's azután rendre, ha lehet még az nap' a' több szigetek is. Mind a'

Swéd országba bejebb menni kívánó Familiáknak, mind pedig a' várban maradandóknak tulajdonaik bántodás nélkül hagyattatnak: az ellenben, a' mi nem magános tulajdon, ágyu, hajó, egy szóval minden a' mi a' Státus tulajdona, épségben általadattatik az Orosz seregeknek, és a' Komendáns megigéri, hogy többet ez napságtól fogva semmit elrontatni nem fog. A' Swéd tisztek, a' kik Swéd születesüek, ha kívánni fogják visszafizha mehetnek hazájokba, olyan ígérettel, hogy ezen egész hadakozás alatt sem az Orosz birodalom sem pedig annak Szövetségesei ellen tsatáznai nem fognak. A' mi a' vár őrző seregbéli altiszteket és közkatónákat illeti, ezek, mint hadi foglyok, vagy Viborgba vagy más nem mezfizelő lévő várba fognak kísértetni. A' kik az Orosz Cs. Felség' szolgálatjába lépni kívánnak az ő F. ge eránt való hűség' hitét letenni köteleztetnek. Az eddig Swéd szolgálatban volt, ennekutánna pedig az ő Orosz Felsége ármádiáinál szolgálatot vállalni fogó Finnlandiai Regementek, a' jelenlévő hadakozás alatt sem Swéd ország sem ennek Szövetségesei ellen nem fordittatnak, etc.

K o p p e n h a g a, Május' 3-kán. A' régen hírelt Angliai nagy expeditziónak egy része valósággal megérkezék végezetre. Kedvező szél lévén valamely ötvenig való ellenséges szállító hajókat számláltak-meg vigyázóink a' Helsingöri partokrol, a' melly szállító hajókat néhány Fregátok és egyéb apró hadi hajók kísérték a' Sund szorossán bēfelé, mellyeknek megfzemlélések után azonnal kieveztek néhány ágyus tsajkáink és prédáló hajóink, olyan feltett czéllal, hogy ha lehet néhányat eltsípjenek ezen ellenséges szállító hajók között. Mennyiben érhet-

ték-el céljokat, még nem tudhatjuk. Dél tájban nagy ágyúzás hallott.

Frantzia Birodalom.

Páris Majus 9-kén. Semmi nevezetes Ujjságokkal nem szolgálnak a' Bayonnéből ma érkezett tudósítások. A' Spanyol Király és Királyné 3-dikban a' Császárnál ebédeltek a' Marraki kastélyban; 5-dikben a' Császárnénál fölöstökömöltek. — A' belső tanátskozásokat szüntelen folytatták egymás között a' koronás Fejek, de a' mellyekből meg semmit megtudni nem lehetett. Ahoz, hogy a' Békeféség' Fejedelme, régi fényes poltzára visszfa kapkafson, minden nagy pártfogások mellett sem volt semmi reménség.

A' Bayonnei Ujságban ezek jöttek ki Május 2-kán a' Békeféség' Fejedelméról: — “

„A' Békeféség' Fejedelme a' Bergi Nagy Herzegnek egy Adjutánsa által késértetve érkezett-meg ide. Mint az ábrázátja mutatja, sokat kellett szenvedni fogságának ideje alatt. Minden nap' most egy majd más posta ment-bé hozzá a' fogházba azzal a' hírrel, hogy megölettetésének orája közelgetne. Midön a' tömletzből, egy alávaló lyukból kihozatattott, és egy Frantzia tífztnek gondviselése alá bízattatott, oly rendeléfsel, hogy ötöt Bayonnébe kísérje, a' szakálla hozzá és az inge olyan volt, mintha egy hónaptól fogva nem vett volna tífztát magára. Képzelní lehet, mi némü gyötrelmet kellett szenvedni annak, a' ki az életnek minden gyöngörüségeivel és édefségeivel illy sokáig élt volt az előtt. Midön útazása alatt a' Királytól és Királynétól egy barátsagos levelet vévén ebben bi-

zonyofsá tétetett volna, a' felől, hogy azt a' Király, könykullatások között irta volna, így szólott (t. i. a' Békefség' Fejedelme). — „Egy hónapnak lefolyta alatt ezt az egyetlenegy vigasztalást vettem. Az egész világtól elhagyattattam, csak a' Királyomtól nem. A' sok háládatlanok, kiket jótéményeimmel megtetéztem, mentségemre egy szót sem tettek. A' Testörző sereg, a' melly Királyát elárulta, annak a' Fiának is árulójává fog lenni. —

„Ugyan ezen útjában azt is megmutatván az említett Frantzia tizt az Ujságokban a' Békefség Fejedelmének, a' mit ezek felölle irtak, t. i. egyebek között, hogy 500 milliót érő vagyonnal bírna, erre így felelt a' megilletődött Fejedelem: — „Én sem Angliába, sem Genuába, sem másuva, pénzt le nem tettem. A' mi ajándékokat Királyomtól kaptam, azokon jószágokat vásároltam Spanyol országban. Most egyebet nem kívánok, hanem csak tsendefséget, békefséget, és azt, hogy Királyom' barátságában maradhasak meg, etc.

A' Bayonnei özfzejövetel' egygyik következésének lehát már tartani azt a' Spanyol országban lévő Frantzia seregekhez közelébről intéztetett parantsolatot, hogy ezek ne tartsák magokat azon úti levelekhez és egyéb rendelésekhez, a' mellyek Aprilis 29-kétől fogva a' Hetedik Ferdinánd Spanyol Király' nevében kiadattattak. “

Mint a' közönséges levelek erőssítik, már kéfzen van a' Napoléon által a' Frantzia Generálisok és egyéb tiztek közzül neveztetett ujj Hertzegeknek, Grófoknak, és Báróknak laistromjok. Generális Walter mint Báró, a' Romai Komendáns Miollis

mint Gróf, az Albaniai Komendáns Marmont mint Ragusai Hertzeg, etc, úgy fordulnak elő a' közönséges levelekben. Azon jószágok' jövedelmeik, mellyek ezeknek ajándékoztatnak, esztendőnként 40,000 Franktól fogva 250,000 Frankra tétetnek, az az, hogy a' leg kifesebbnek józága 40,000, a' leg gazdagabbé 250,000 Frankot hoz-bé esztendő alatt. Hanem ezen uradalmak mind által tétetődnek Frantzia országba, a' nélkül mindazonáltal, hogy a' Frantzia Státus a' magáéból ezen ujj Hertzegeknek, Grofoknak, és Báróknak valamit a' magáéból ajándékozná; a' melly Rendelés ilyen plánum szerént intéztett-el: — Azon jószágokat, mellyekből ezen jövedelmek esztendőnként, száztól 5-re vetvén a' jövedelmet, bójönek, két esztendő alatt magoknak vízfza váltani tartoznak az Olasz, Lengyel, és Westphaliai Státusok. Az ezen vízfzaváltásból özfzegyülő egész tökepénz, a' melly valami 120 vagy 150 millió Frankokra telhet, most egy ideig a' Császári kintstárba tétettetik-le; azok az ujj Hertzegek, Grófok, és Bárok pedig, kiknek számokra ezen tökepénzek letétettetnek, magoknak Frantzia országban keresnek és vásárolnak tettések szerént ugyanannyi jószágokat, a' mellyek, hasonkóképpen száztól 5-re tétetődvén a' jövedelmek, eppen annyit érnek, a' mennyi tökepénz számokra a' Császári kintstárba bététetődött, melly is ezen alkalmatofsággal a' vásárolt jószágért általadattatik annak, a' kitől a' Hertzegek, Grófok, és Bárok józágaikat vásárolni fogják. — Úgy lehet vélekedni, hogy ez a' plánum jól fel fogja Frantzia országban a' fekvő jószágoknak árrokat hágtatni.

Folytatása a' Frantzia Univerſitás leírásának: —

XIV-dik Titulus. Párisban egy 300 ifiakra való normalis penziói intézet állittatik-fel, a' kik a' Litteratúrára és Tudományokra kivantató tanítás' mesterségében fogják magokat tökéletesíteni. Ezek a' Lyceumokból vállogattatnak-ki ezstendőnként, és 2 ezstendeig ezen tanulásbéli intézetben a' tanítói mesterségre elkészülvén elkötelezik magokat, hogy 10 ezstendőig tanítói foglalatofságot fognak folytatni. A' két ezstendők alatt a' Párisi úgy nevezett Frantzia Collegiumba (College de France), és a' Természeti Museumbéli iskolába fognak bójárni, etc, ahozképpest, mint kiki magát valamelly tudománynak tanítására elfzánta. Az Univerſitás kofztján tartatnak, és grádust nyervén, a' Nagy Mester tanítói széket rendel nékiek az Akadémiáknál. A' Lyceumokban lévő tanítómesterek és a' Collegiumok Régenſei, elbotsáttalhatnak a' Concursusokra, olly véggel, hogy rend felett való Profefsorok legyenek belőlök.

XV-dik Titulus. Az Univerſitás béli tífztvise-lők 30 ezstendőig tartott szakadatlan ſzolgalat után, mint Emeritusok nyugodalomra mehetnek penzióval. Ha ellenben a' 30 ezstendőn túl is ſzolgalatban maradnak, a' fizetések egy húszadrézfzel nevededik. Az Emeritusoknak különös épület rendeltetik lak-hellyül, a' hova befogadtatván abban az Univerſitás' kofztján tartatnak.

XVI-dik Titulus. Az Univerſitásnak minden tagjai fekete forma ruhát viselnek, bal mejjeken lévő kék selyemmel kivarrott pálmával. A' Régenſek hofzfzú fekete matéria ruhában tanítanak; a' mellyen

az ő bal vállaik felől találtató ékefség, különböző színére nézve a' fakultásbéli, karimájára nézve pedig a' grádusbéli különbségeket ábrázolja.

O l a s z O r s z á g.

Turin Május 2-kán. Az itt kijövő Ujságban ezeket olvassuk: Az eddig való Piemonti és Szavojai vidékeken megfzúnt végezetre valami 8 napoktól fogva az a' földingás, a' melly Aprilis' 2-kától fogva szünet nélkül való rettezésben tartotta ezen tartományoknak lakosaikat. Az ólta az eső is gyakran esik, és szépen tisztítja a' zavarodott levegőt. A' mi ujj Kormányozónk Cs. Princz Borgheze megparantsólta, hogy azon helységeknek káraikat, a' mellyek leg inkább szenvedtek a' földingás miatt, tegyék irásba; maga is osztatott ki a' szegénységre jutott lakosok között feles ajándékot.

Genuában Május 3-kán egy szép, 74 ágyus ujj linea hajót betsátottak le a' Frantzia hajóépítőmesterek a' hajóépítőműhelyből a' tengerre, a' melly hajónak **Brefzlaú** a' neze. Sok ezer örvendő névők voltak jelen ezen nevezetes solennitáson. — A' Velentzei hajóépítőműhelyben is három ilyen nagy hadi hajók vannak munkában.

Livornó, Május 2-kán. Itt tegnap minden hárangoknak zúgása által adatott tudtokra a' lakosoknak, hogy azon szempillantattól fogva a' **Napoleon Codexe** fog, mint törvényes könyv, egész Toskánában szolgálni.

*

*

*

Utolsó fontos jegyzések. A' Manheimi Ujság 136-dik darabjában egy Bayonnei, hivatal-

fzerént való tzikkely jött-ki, a' melly fzerént Május 2.-kán igen véres következésű zendülés támadott Madridban, melynek letsendesítettése végett kár-
tátsokkal kénytelenítették az ott lévő Frantziák tü-
zelní a' feltámadott népre. Nagy vérontás volt. A'
Frantzia elesteket is 25, az ő sebeseiket pedig 45
vagy 50 emberekre teszik ezen hivatalfzerént való
tudósításban. — Megérkezvén a' történet' híre
Bayonnébe, Napoleon Császár azonnal megjelent a'
Bergi Nagy Hertzegetől Madridból vett tudósítással
Károly Királynál: e' pedig azonnal Rendelést kül-
dött-el Madridba, a' melly által a' Bergi Nagy Her-
tzeget Spanyol országí Generál-Lieutenantá nevezi.
Most már a' népnek a' fegyverből való kivetkezteté-
sén iparkodnak az ott lévő Frantzia seregek.

H i r a d á s.

Méltos. Báró Luzsenfzky Borbála Kis
Afzfzony példás kegyességű és jóltévő életét már el
végezte. A' kik tehát ezen meg bóldogúlt Méltos-
ságnak javaihoz valamelly just tartanak, de még ed-
dig történt halaláról semmi bizonyos tudósítást nem
vettek: ennél fogva meg hivattatnak, hogy a' jövő
Sz. Jakab Havának harmadik napjára, a' Nemes
Kis-Honthi Kerületben fekvő helységben Osgyán-
ban, vagy fzemelyefsen, vagy arra meg hatalmazott
Biztosaik által meg jelenni ne terheltefsenek. —
Költ Osgyánban Pünköst Havának 16-ik
napján, 1808.

B. Luzsenfzky János.

T u d ó s í t á s.

A' fának fzüke és naponkéntvaló drágúlása,

nagy ösztöne a' vizsgálódó mives mestereknek, hogy minél gazdaságosabb fűtő kementzéket és főző tűz-
helyeket találhassanak ki, a' fának kéméllésére; a'
melly által már eddig sok szerentsés találmányok
jöttek világosságra. Különösen megkülönbözteti
magát, mind az ilyen vas kementzék és vas tűzhe-
lyek, mind mindenféle más lakatos munkák igen jó
móddal való készítésében az a' Lakatos Társaság,
mellynek Míves-boltja itt Bétsben a' Judenplatz
(Zsidópiatz) nevű úttzán a' 444-dik számú házban
vagyon; a' mellynek jólkészített munkái illendő
árokra nézve is különös ajánlást érdemlenek.

J e l e n t é s.

Ziegler Friedrik Óratsináló Mester, és Pesti
Polgár méltó tisztelettel jelenti, hogy a' Hatvani
útfzában Nro. 501 már tiz esztendőktől fogva bírt
Órás boltját megváltoztatta; és Sz. György napjá-
tól fogva az Urak útfzájában a' Báró Orczy házban
a' Stegmayer Ur Papiros Kereskedése mellet tartja
boltját, azért a' jövő Medárd napi vásárkor már az
új boltjában léfzen. Ezt kiváltképen az Alsó Ma-
gyar Országbeli Urak kedvekért kívánta jelenteni, kik
eddig is hozzá különös bizodalmodkat méltóztattak
megbizonyítani. Tovább is tellyes igyekezettel
azon léfzen, hogy mind az új, mind az avúlt mun-
kákbán tökéletes és szapora szolgálátja által az ed-
dig nyert bizodalmodat állandósan megérdemelje.

Pest 1. Apr. 1808.

Ziegler Friedrich
Óratsináló Polgár.

P. D.

VII. T O L D A L E K.

Ad diem XVIII. Aprilis MDCCCVIII.

q u o

Excellentissimus Dominus

C o m e s

I G N A T I U S G Y U L A I

d e

Maros . Némethi, et Nádaska, Groatiae Banus et ins.
ord. milit. Theresiani Commendator etc.

Illustrissimó Domino

D A N I E L I L. B. M E C S É R I

G e n e r a l i

Campi vigiliarum Praefecto Crucem Commendatorum
solenni Ritu imposuit.

D i c a t u m

A. FRANCISCO KLOHAMMER

Cler.Reg.Schol.Piar.in Reg.Acad.Zagr. Math. Prof.P.O.

Z A G R A B I A E.

*

*

*

Semper honos, nomenque tuum, Laudesque manebunt.

Virg. Lib. II do Aeneid.

H E N D E C A S Y L L A B I.

Quid haec delecta Militum manus, robustis
Humeris coruscans ferrum deferens, enseinque
Adpensum lateri, et pulcro Ordine, hodie
Ante Sacratas Palladi consistens aedes?

) (

Quid non coacta frontis hilaritas, civiumque
 Se se excipientum spissa multitudo,
 Undansque mobilis vulgi portendat copia
 Quaeritis? Spectate summorum corona cinctum
 Heroem invictum sacras petentem aedes
 Mecsérium, Deorum servatum nutu
 Ad Eschenau: cum pro salute Principis
 Depraeliantem, medios inter hostes
 Sexcenti lethales, grandinis crepitantis
 Instar texere enses, et Ille imminens
 Despiciens periculum, vi magis, quam
 Fortitudine furentis oppressus inimici,
 Ceu validis evulsa Aquilonibus Quercus,
 Sanguineas, intrepidus inter victimas
 Corruit; superas jam jam petiturus auras,
 Nisi concilio Divum, Atropos atris,
 Proh scelus! parata committere nefas
 Manibus, inexorabilem jussa ponere forficem
 Vitae immortalis Viri pepercisset stamini.
 Illum spectate inquam, vetustioribus jam
 Clarum Virtutibus, et plus vice simplici
 In campo Martis testatis, quando ruinam
 Ad Günzburg (a) Celta nefastus Austriaco
 Parabat orbi: tunc vidissetis triplici aere
 Munitum pectus objicientem hostibus, eosque

(a) Ad Günzburg. In hac Urbe Generale Exercitus nostri Quarterium, Cassa bellica et universa Res tormentaria in hostium venisset potestatem, nisi virtute B. Mecséri quominus Acie formare possint Galli, integra die, et nocte fuissent impediti.

Cum binis Hungaricis (a) cohortibus, ac peditum
 Exigua, et jam perterrita, dispersaque manu
 Morantem, ne superato globos inter igneos
 Ponte, nostra obruantur agmina, omneque
 Aes grave, et ingens belli peculium in praedam
 Mortem nil expavescentis hostilis veniat turbae.
 Magnae res! nec plura. Quis etenim singula
 Quibus et publicae multum saluti profuit,
 Et honores gradatim adeptus est, memoret
 Facinora? Hoc singulare (b) innumera inter
 Quo dudum promeritam sibi promeruit, parva
 Jam antea decorus, Commendatorum crucem.
 Quam, ut vidistis, Pro Rex Croatiae, (c) ipse Martis
 In campo, rebus praeclare gestis Clarus,
 Hujusque tam praecellentis testis victoriae,
 Multis objecto discriminibus collo Ejus,
 Augusti imposuit nomine. Ergo Heros
 Invicte! ut honor iste terfaustus accidat Tibi,
 Diuque incolumis nos inter cupias morari,
 Tantum optamus; quantum dignus es,
 Et tua immortalia facta exposcunt.

- (a) Cum binis Hungaricis cohortibus.
 Regimen Palatinale et Blankenstein Hussaronum.
- (b) Hoc singulare. Nempe ad Gunzburg urbem Sueviae defensio Pontis, Hostisque iteratis vicibus repulsio tam opportuna, ut universus noster Exercitus Ulmam se se recipere potuerit.
- (c) Pro Rex Croatiae. Excellentissimus Comes Ignatius Gyulai, cuius praeclare gesta Domi forisque magis nota sunt, quam ut ea proluxa complectamur oratione.

Margitta Majus, 7-dik napján.

Tisztelő Verseik : mellyek kézszittettek. F. Csá-
fzári és Királyi Kamarás Méltóságos Gróf Ke-
refztszegi Csáki Sándor Urnak a' Szepes Várme-
gye örökös Fő Ispánnyanak tiszteletére, egy osz-
tály Hufzárság' megvendégelésekor.

1. Oh Margitta Margittája !

Lelke! Napja! és Fénnye!

Oh egek' ditső Plántája!

Oh föld' Difze! 's reménnye

Gróf Csáki Sándor! áldalak

Téged' míg tsak meg nem fagy

Pe'sgő vérem. Mert te salak

Nélkül való arany vagy.

2. A' fősvény, mint a' megrémült

Eb, fut hazul a' költés

Elől: 's Te mint égy szélre ült

Felleg: ugy siettél, és

Futottál visszfa Váradról,

A' lovak' hortyogását

Halván, 's a' Katonák' kardról

Való tanátskozását.

3. Látám! szemeimmel látám!

Hogy tegnap mit mivelél.

A' számat én is ott tátám,

Midön megvendégelél

Egy harmadrész ezer Húszárt;

Hízott tulkot adatván

Nékik; és égy hordó Csatárt

Gyomraikba tsorgatván.

4. Látám ezt, és hétszer halék
 Meg, a' rendkívül való
 Öröm miatt; 's hétszer valék
 Ismét élő. — Ha való
 Hogy az Úr a' jó Szíveket
 Szereti; nints mód benne
 Hogy Csáki val, ki illyeket
 Tselekszik, jól ne tenne.
5. Azt mondják, hogy rég elnyelte
 A' sír Títust, ki mind azt
 Elvezített napnak képzelte,
 Mellyben vagy ezt, vagy amazt
 Nem bódogította: de im
 Él! oh él valójában!
 Ötet látják a' szemeim
 E' város Csáki jában.
6. Oh élő Títusom! a' kit
 Ezer vivát! tífztele
 Tegnap, 's kiért egy egy göntzít
 Minden legény elnyelete;
 Hidd el, hogy a' Magyar Mársok
 Örömeokban sírának;
 'S Ugrálván, mint a' szarvasok,
 Illy szokat kiáltának:
7. „Mi ne ontanánk vérünket
 „ Királyunkért, 's Hazánkért?
 „ Mi ne tennénk le éltünket
 „ Egy illy Édes Anyánkért,
 „ Melly Csáki kat nevel nekünk,
 „ Golyóbisok jöjjetek!

„Tsak hafználjunk, nem kell létünk,
„Rontsatok, és törjeteK.

8. „Méz ízü lefzsz az halálunk
„És a' gyötrelmünk édes.

„E' földtől örömmel válunk
„El, midőn illy felséges

„Teremtésekért ürülnek

„Meg a' vér edénnyeink:

„Ílly ditső lelkekért hülnek

„Meg minden tetemeink.

9. „Ha a' midőn lételt vettünk

„Nem sirtunk hogy az azt meg —

„Előző nap nem élhattunk,

„Ugyan kérlek, nem a' leg

„Gyávább szív sirhatna azon,

„Hogy teste hólnap nem él?

„Pajtás! így tsak egy Amazon

„Fél emlős vitéz lennél.

10. E' szók után Hív Grófom! rád

'Aldás záport szórának:

Es hogy azt jobban hallanád

Egymásra is állának.

Örvendett az egész népség,

Az hegyek is tapsoltak.

Azokba is elevenség

Jött, a' kik haldokoltak.

11. Éljen is azt kívánom! és

Khilitől Jamajkáig

Terjedj! Éljen ditső Teremtés

Mind itélet' napjáig.

A' kösziklák buzogjanak
Néked téj patakokat.

A' tengerek is zúgjanak
Rád ezer áldásokat.

Készítette Szabó János, Akadémikus.

E l m e j á t é k.

Feltétel. Örökmozoghatót készíteni — (Perpetuummobile).

Megfejtés. Két egyenlő erejű Vonóértzet vagy Mágnesset úgy kell bizonyos távolságra egymás' ellenébe helyheztenni, hogy az Északi Sarkával mindkető északra tartson. Ezek' közibe, más harmadik' valamivel kisebb erejűt, függőleg úgy kelletik ismét mozoghatóképpen intézni, hogy azis észak felé legyen az Északi Sarkával. Eszszerint mind együtt Barátságosok léfznek: mivelhogy a' Középső a' Szélsők' egyikének Északi Sarkához a' Déli Sarkával — másiknak pedig Déli Sarkához az Északival fordul. — Hogy pedig a' Középső szabadon és rendesen mozoghaíson, szükség, hogy a' Szélsők között kereíztül — két Oszlopotskán álló Tengelyen — egy Küllő gyanánt lévő Nyelrül függjön le. Ez a' Küllő a' Tengelyen kereíztül nyúljon felfeléis, hogy ekképpen a' Tengellyel egy kereíztet ábrázoljon. Ezen előálló másik Küllőnek a' végire alkalmaztathatik egy kis teheris, melly a' Vonóértznel könnyebb légyen; hogy azt el ne fordítsa a' maga' függésétül: de megmozdittatván a' maga' ingadozása által annak billegő mozgását segittse. Így — a' mozogható Vonóértz újjal hozzá értettetyén valamellyik Szélsőkhöz, attúl,

mint Barátságos, eleinte vonattatik: de majd ellenkezőképpen erevittetvén (magnetizáltatván) eltá-
szittatik az átaellenbe lévőhöz: attúl szintazonsze-
rint vonattatván — meg' ellökettetvén fog mind-
örökké mozogni.

Megmutatás. A' Vonóértz' vagy Mágnes' ter-
mészertibül meg tettik ennek igazsága.

Jegyzés. 1) Itt az nem hiba: hogy a' Vonóértz'
ereje megfogyatkozik (exspirál) — Mert itt az ép
és jó, nem pedig a' gyengült és hibás Vonóértzrül
van a' szó.

2) A' sem akadály: hogy — a' Mozditással az
Ellentállás egyenlő — Actio Reactioni est aequalis;
Sőt éppen ez által boldogúl. — Lehet képzelni,
hogy itt két erő dolgozik: a' Vonó és Nehezítő
(gravifica) erő. A' Vonó erő segéli ezt, midön a'
Függön — Perpendiculumon — túl lankadozik.

Utóljára: E' tsak Elmejáték. Mellyis még 1804.
Esztb, ezen tárgyrúl gondolkozván hirtelenébe ötlött
az eszembe: de minden Adomány vagy Dátum nél-
kül; úgy hogy a' Vonóértzrül nemis emlékeztem. —
Méltóztatsanak a' Böltsek! hibáimat kipótolni — ha
lehető; avagy megtzáfolni; nékem sem időm, sem
értekem.

Én örülnék, ha Ditső Hazám, mint az Édes
Anyá, vetne tsak egy pillantást gyermeki játékom-
ra — Olasz-Liszván, Sz. György' Hava' 11. n. 1808.
Esztb.